

conceptual model and a cognitive strategy of activities, organizing initial endeavors of procedure performance - together with students; through students' performing of various tasks using reference models and strategies with purpose-driven support from the teacher; acquisition of self-regulation skills; to independent organization, activity self-regulation without any support from the teacher; individual formulation of theoretical statements and ideas with regard to the performance of such activity.

In respect of this dynamics, the following types of training interaction are defined as leading: training and corrective interaction, which is viewed as the determination of the scope of relevant issues of musical and pedagogical training jointly undertaken by the teacher and students, teacher's organizing of student's activities that address the determined scope of issues; training and directive interaction, being student cooperation in the framework of acquisition of the basic knowledge offered as a part of the «Theory and Methodology of Child Education» course; training and solidifying interaction, being student self-organization of learning and cognitive activities by complexity levels and self-monitoring of training quality – subject to the corrective impact of the teacher. The above types of training interaction are linked to the formation of musical pedagogical competence of prospective educators, namely: with the first stage – the problem-cognitive stage – being the organization of training as presentation of scientific information in a complete form to students and the organization of the process of conscious mastery of scientific notions and theories as a system of different interconnections that define the essence of these notions; with the second stage – analytical and evaluative – which is the organization of acquisition of scientific knowledge and skills under the scheme of purposeful staged management of experience acquisition, the increase of students' independence and creativity; with the third stage – project-creative – that presupposes the reduction of the extent of pedagogue's interference with students' learning and cognitive activities, performance of the functions of support of students in the cognitive process aimed at giving an individual the possibility to opt for an independent way of thinking, organizing the process of knowledge and skills acquisition, as well as of the search for truth.

Key words: *musical pedagogical competence, interaction of the teacher and students, training interaction, training and corrective type of interaction, training and directive, training and solidifying.*

УДК 378.124:78:377/378.044

Н. А. Сегеда

Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ МАЙБУТНЬОГО МУЗИКАНТА-ПЕДАГОГА

У статті пропонується наукове обґрунтування системи підходів до вирішення проблеми гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога як методологічної проблеми. На загальнофілософському рівні це холістичний, коеволюційний підходи, які розкривають сутнісні ознаки гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога як соціокультурного явища, зумовленого критеріями людиномірності освітніх процесів.

Загальнонауковий рівень методології представлений культурологічним і гуманітарним підходами. На конкретнонауковому рівні андрагогічний,

практиологічний, креативно-акмеологічний зміст гармонізації культурно-освітнього простору полягає у спрямованості на формування здорової фізіології особистості, творчої зрілості музиканта-педагога, досягнення вершин професійної майстерності в процесі самоактуалізації. Запропоновані методологічні орієнтири розкривають сутність гармонізації культурно-освітнього простору, результатом якої має стати особистісне й культурне зростання майбутнього музиканта-педагога.

Ключові слова: музикант-педагог, гармонізація культурно-освітнього простору, професійна зрілість, взаємодія, продуктивність, професійна успішність.

Постановка проблеми. Музично-педагогічна реальність професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва постає як сукупність культурно-освітніх явищ, подій і процесів, станів, зв'язків, системне функціонування яких вимагає аксіологічного моніторингу змісту освітньо-виховних цілей і відповідних освітніх технологій у соціо-культурному середовищі вищого навчального закладу. У музичній педагогіці відбувається переосмислення уявлень про музично-педагогічну реальність вищої освіти як фактор утворення й функціонування культурно-освітнього простору особистості студента. У педагогічному дослідженні взаємовпливів культурно-освітнього простору суб'єктів навчально-виховного процесу та професійної музично-педагогічної освіти формуються нові наукові орієнтири, які утворюють фундаментальне підґрунтя для розробки цілісної теорії гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога і цілепокладання дослідницько-експериментальної роботи в системі музично-педагогічної освіти

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні ракурси проблеми систематизації, структурування, моделювання, освітнього простору розглядаються у працях М. Віленського, В. Гатальського, В. Гинєцинського, Л. Ковальчука, В. Конєва, Є. Мещерякова, Р. Пономарьова та ін. У результаті контент-аналізу різних наукових поглядів на зміст поняття «освітній простір» І. Шалаєв і А. Веряєв роблять висновок про те, що освітній простір є формою існування трансляції соціального досвіду від покоління до покоління без спеціально організованого впливу на суб'єктів освіти [3].

Культурно-освітній простір як педагогічну систему розглядає В. Гатальський і зазначає, що вона ефективно вирішує завдання соціалізації та індивідуалізації особистості, що забезпечується більш ширшим соціокультурним контекстом, у якому відбуваються освітній і виховний процеси [4, 52–57].

Не дивлячись на науковий інтерес до поняття «культурно-освітній простір», залишаються без наукового обґрунтування стиль осмислення сутності та змісту гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога; науково-теоретичні межі понятійно-категоріального

апарату й мова його наукового представлення; систематизація людино- і культуровідповідних критеріїв відбору педагогічних засобів об'єктивації досліджуваного процесу в музично-педагогічній реальності вищої освіти. Відтак, *метою* нашої статті є висвітлення методологічного підґрунтя для вирішення проблеми гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога.

Виклад основного матеріалу. Сукупність достатньо узагальнених уявлень про зміст музично-педагогічної реальності сьогодні вимагає відбору й систематизації понять і категорій педагогічного порядку, що сформують необхідний для вивчення проблеми гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога тезаурус. Така гностична процедура організовує різноманітність інформації в єдине ціле за умови виокремлення засад, які визначають стратегію наукового пошуку, систематизують отримані знання. Разом із тим, якщо ми фіксуємо відповідні знання на зазначеному рівні, говорячи про цінності, цілі, світоглядні імперативи людино- і культуротворчої музично-педагогічної діяльності, то їх проекція у процес професійної освіти майбутнього музиканта-педагога, тобто у план педагогічних дій, і буде представляти педагогічну методологію. Вона допоможе знайти відповідь на питання як гармонізувати культурно-освітній простір майбутнього музиканта-педагога, орієнтуючись на Людину як метацінність освітньої системи.

Методологія традиційно диференціюється, пропонуючи *багаторівневу пізнавальну модель* вивчення процесу або явища. У педагогіці класифікація методології за пізнавальними моделями остаточно закріпилася завдяки працям О. Новикова, В. Краєвського, О. Прикота, В. Садовського, Г. Щедровицького, Е. Юдіна та ін.

Міждисциплінарна сутність проблеми гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога зумовлює необхідність використання комплексу дослідницьких підходів, які з певною умовністю диференційовані за методологічними рівнями: *загальнофілософські*, що склались як узагальнення визнаних світоглядних концепцій і теорій; *загальнонаукові*, що забезпечують відповідність дослідницької програми канонам соціально-гуманітарної науки; *конкретнонаукові*, які визначають і забезпечують необхідну якість теоретичних і методичних засад педагогічної концепції гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога та можуть використовуватися для вирішення дослідницьких завдань. У контексті обраних підходів розкриваються об'єктивні зв'язки гармонізації культурно-

освітнього простору майбутнього музиканта-педагога як цілісного соціокультурного явища особливої соціально-гуманітарної сфери суспільства (педагогічної), що уособлює педагогічні відношення, цілеспрямоване відтворення людини засобами культури, мистецтва та рівноцінно поєднану науково-педагогічну й фахову предметну діяльність з інститутами професіоналізації.

Еволюція положень гуманітарної освіти відображена концепціями, які в певний спосіб відбивають історично сформовані види раціональності, що віддзеркалюють класичний, некласичний і постнекласичний типи наукового знання. Вони ґрунтуються на парадигмах (класичній, некласичній, постнекласичній), які презентують відповідні пізнавальні моделі вирішення філософського питання співвідношення частини й цілого та специфіки в ньому досліджуваного явища або процесу.

Постнекласична парадигма наукового пізнання, обрана нами в якості загальнофілософського підґрунтя, розкриває нові ракурси рефлексії над діяльністю, зіставляє знання про об'єкт не лише зі специфікою засобів і операцій діяльності, але й ціннісно-цільовими структурами різних підходів. Відповідно до її визначальних концептів, історичним системно комплексним об'єктом нашого наукового інтересу є процес професійної музично-педагогічної освіти, в якому нестійкість культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога є проблемою, зумовленою «людським виміром» перебігу соціокультурних і природних процесів. Педагогічні рекомендації вирішення цієї проблеми сконцентровані у забезпеченні людиномірності культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога, що вимагає багаторівневої методологічної бази.

Загальнофілософські підвалини дослідження проблеми гармонізації в освіті в руслі постнекласичної парадигми утворені ідеями холізма, коеволюції, синергетики, які формують сутнісні ознаки розуміння гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога як процесу, зумовленого критеріями людиномірності освітніх явищ і процесів. Основними параметрами пізнавальних резервів постнекласичної парадигми виступають підходи: холістичний, побудований на світоглядному синтезі всіх знань щодо цінності цілісного розвитку людини; коеволюційний, представлений гуманітарним принципом взаєморозвитку людини й середовища; синергетичний, пов'язаний із нелінійним розумінням самоорганізованої і саморегульованої сутності їх розвитку. Людиноцентрована парадигма сучасної вітчизняної освіти орієнтує освітні системи на досягнення реально

існуючої, конкретної людини в її цілісності й унікальності [12, 11]. На підставі цих системних властивостей *холістичний, коеволюційний і синергетичний* підходи розкривають цілісність, системність і комплексність як об'єктивні характеристики культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога.

Вибір загальнонаукових методологічних орієнтирів спрямований на обґрунтування соціально-культурної й гуманітарної сутності гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога, відповідно до чого ми пропонуємо виокремити *культурологічний і гуманітарний* підходи та зупинитись на цьому рівні методологічного аналізу детальніше.

Інформаційна революція в минулому столітті породила нові інформаційні технології і викликала стрімке зростання нових смислів, нових цінностей, видів мистецтва, жанрів, наук, галузей знання тощо. Ми зобов'язані розглядати культуру не тільки як середовище або зовнішню умову, не як один із чинників становлення соціотехнічного світу, а як найважливіше джерело, складову частку й рушійну силу, які визначають напрям і форми його розвитку [6]. Культурологічна особистісно орієнтована освіта – це освіта, центром якої є людина, яка познає та створює культуру шляхом діалогічного спілкування, обміну смислами, створення творів індивідуальної і колективної творчості. Це освіта, що забезпечує особистісно-смісловий розвиток [1, 48–49]. Зв'язок освіти й культури закладено в розумінні освіти як культуровідповідного процесу.

Кожен акт ствердження особистості є одночасно актом реалізації культури в житті, а це означає життя людини як особистості. Особистісний розвиток майбутнього музиканта-педагога проходить крізь розуміння шляху до гуманізму через парадигму «культури третього тисячоліття» [9]. Культурологічний підхід до проблеми гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога розкриває зміст культури як цілісного прообразу змісту його діяльності, характеристик особистості, вищих духовних і особистісних цінностей.

У контексті культурологічного підходу до вивчення проблеми гармонізації культурно-освітнього простору ми пропонуємо розуміти останній як феномен і гуманітарний ефект взаємодії особистості майбутнього музиканта-педагога і культурних фактів, «відфільтрованих» у змісті професійної музично-педагогічної освіти. Основними принципами цього підходу є: ставлення до викладача і студента як суб'єктів життя, здатних до культурного саморозвитку й педагогічного супроводу культурного зростання іншого; ставлення до освіти як культурного процесу, зумовленого пошуком і

реалізацією особистісних смислів, діалогом і співпрацею в досягненні цілей культурного співрозвитку суб'єктів цього процесу; ставлення до освітнього процесу у виші як до механізму функціонування цілісного людино- і культуротворчого простору; взаєморозуміння і взаємодовіра носіїв різних культур педагогічного процесу.

Культура співвіднесена з умінням бачити й умінням обмежуватись. Ієрархізація культурних явищ актуалізується їх оцінюванням, що виводить на перший план феномен цінностей. У зв'язку з цим, на рівні *загальнонаукових методологічних орієнтирів акцентуємо увагу на гуманітаризмі*, який виступає системною властивістю аксіологічно-антропоцентрованої культури. Він співвідносить з інтересами вільного розвитку цілісної Людини весь зміст культури – її взаємини з природою, форми організації суспільного життя, ставлення людей одне до одного. Гуманістична парадигма вказує на те, що цінності не засвоюються, а транслюються на один із вимірів внутрішнього світу людини, перетворюючи його на життєвий світ дійсності як простір для реалізації її актуальних потреб і можливостей.

У своєму розумінні гуманітарності ми підтримуємо позицію Ю. Кулюткіна і В. Бездухова про те, що людяність є властивістю людини як результат гуманістичних стосунків між людьми як суб'єктами діяльності й спілкування, тоді як гуманізм – аксіологічна категорія, що фіксує суб'єкт-суб'єктні стосунки [8, 29]. Орієнтація на ідеали та норми гуманітарної науки набуває більшої актуальності в педагогічній галузі.

Гуманітарна орієнтація наукового пізнання передбачає вивчення унікальних духовних феноменів та сприяє духовному процесу в людині і звільняє місце для її особистісного зростання. Б. Братусь підкреслює, що ключовою властивістю гуманітарного підходу є активне включення в соціально-історичний, культурний контекст позиції розгляду людини не як речі серед речей, а як джерела й коріння світу культури, з якою вона взаємодіє і з якої себе будує [2]. Посилаючись на значення англійського поняття «humanities» під гуманітарністю розуміємо ціннісні вияви духовної активності суб'єктів культурно-освітнього простору – навчальної, наукової, педагогічної, методичної, практичної, творчої тощо. При гуманітарному підході критерієм усіх речей виступає духовний вимір діяльності особистості, виявом якого є людяність як властивість духовно вільної людини, гуманітарна сутність якої полягає у взаємодії Людини із всесвітом, що відрізняє його від людиноцентрованої сутності гуманістичного підходу.

Отже, людяність як метакатегорія понятійного апарату гуманітарного підходу розкриває гностичний потенціал вивчення симптомокомплексу якостей людини, що визначає її ставлення взагалі до феномену життя та інших людей у діях і вчинках, які характеризуються з позицій добра і зла.

Людиномірність культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога полягає в особливій специфіці виходу за межі нормативної професійної музично-педагогічної освіти, що визначає цілеспрямоване формування «людини-виконавця» культурних норм професії, конформіста, транслятора стійких моделей професійної поведінки й переходу до творчого вирішення проблеми взаємозбереження та взаємозростання шляхом моральнісного оновлення взірців музично-педагогічної діяльності тощо. Така діяльність актуалізує зміст культурно-освітнього простору, спрямований на розвиток нонконформізма, гуманітарної рефлексії духовних (людино- і культуротворчих) смислів професійної галузі. Переведення в практичну площину і раціональну організацію освітньої реальності гуманітарної ідеї загальнолюдської моралі й цінності людських цінностей стає надзавданням, що зумовлює соціокультурний попит на гуманітарну культуру особистості. Гуманітарна сутність гармонізації полягає у взаємозбагаченні культурно-освітнього простору майбутнього вчителя музичного мистецтва людськими смислами педагогічної професії.

Конкретно-науковими підходами в методології вивчення проблеми гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога є андрагогічний, праксіологічний, креативно-акмеологічний. Їх зміст розкриває дидактичні ракурси вирішення проблеми гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього педагога.

Корифей педагогічної антропології К. Ушинський одним із перших висунув холістичну ідею про педагогіку не лише як науку про виховання дітей, але про розвиток людини в цілому та обґрунтував дидактичні ідеї відносно освіти дорослих (1861 р.). Порівняно з теорією і методикою професійної освіти андрагогіка має дещо ширше наукове поле. Її зв'язок із антропологією і педагогікою, теорією освіти дорослих, віковою психологією є безсумнівним, що вказує на її міждисциплінарний статус. Андрагогічний підхід уособлює парадигму навчання й освіти дорослої людини, індивіда, котрий усвідомлює власні потреби, в тому числі й освітні, здатного свідомо задовольняти їх у своїй діяльності. Соціальні норми в зазначеній парадигмі виступають регулятором в опануванні діяльності, а освіта орієнтується на соціалізацію, професіоналізацію.

Андрагогічний зміст гармонізації культурно-освітнього простору полягає у спрямованості на формування здорової фізіології і психічної зрілості майбутнього музиканта-педагога як передумови оптимально продуктивної спільної діяльності з іншими.

Людина як суб'єкт регулює час здійснення діяльності, погоджуючи із власними психічними процесами мислення, пам'яті, станів працездатності, віком, рівнем ідеальних моделей і програм, сама встановлює темпи і швидкість здійснення діяльності. В активності, що виступає як реальна організація часу життя, закладена суб'єктно-діяльнісна сутність гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога. У цьому контексті виникає важливе питання про умови практичної продуктивності процесу гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога, що спричинює звернення до ідей праксеології.

Оптимізація діяльності за рахунок її ефективної організації відбиває аксіологічний локус сучасної праксіологічної парадигми. Основними поняттями, що утворюють категоріальну сутність праксіологічного підходу є прагматизм, інноваційне накопичення, «метод ефектів», суб'єктна взаємодія, цілеспрямована поведінка-діяльність. Практиологічний підхід утворюється як міждисциплінарний, що актуалізує суб'єктно-діялісну соціальну сутність гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога, метою якої є взаємодія, що створює умови саморозвитку, самоосвіти людей, вільного вибору, особистісної та практичної успішності.

Праксіологічний зміст гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога закладено в його професійно-педагогічній якості, що зумовлює практичну успішність як «аксіологічно-прагматичний» показник позитивного емоційного прийняття й об'єктивації смислу соціально-культурної місії вчителя.

Актуальність застосування акмеологічного підходу в педагогічних дослідженнях виявляється у спрямованості науково-педагогічної думки на вивчення проблем педагогічної творчості, професіоналізму, індивідуального розвитку в нових освітніх умовах. Акмеологія вивчає такий елемент розвитку, як становлення та постійне вдосконалення професійної майстерності людини. Об'єктом акмеології є процес професійного становлення людини, предметом – самореалізація особистості у професійній сфері життєдіяльності. В основі акмеологічного підходу покладено ідею створення або відновлення цілісності людини [5]. Категоріальний тезаурус

цього підходу складають поняття «самовиявлення», «саморозвиток», «самоствердження», «самоактуалізація».

Основна ідея гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога у смислах акмеологічного підходу полягає у виокремленні креативної активності як динамічної передумови особистісно-професійних новоутворень. Таке розуміння акмеологічного підходу в теорії людиномірності гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога підкреслює його людино- і культуротворчі властивості. Важливі вихідні позиції для розробки ідеї людиномірності гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога окреслено в предметі креативної акмеології, яким є вивчення особливостей і тенденцій розвитку креативності як творчої зрілості дорослої особистості, вивчення об'єктивних і суб'єктивних чинників досягнення вершин професійної майстерності у процесі самоактуалізації.

Висновки. Таким чином, запропонована дескриптивна методологія педагогічного дослідження проблеми гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога відповідає критерію людиномірності, що дозволяє вивчати і враховувати динаміку культурно-освітніх процесів на засадах постнекласичної моделі пізнання музично-педагогічної реальності. Розглянуті смислові орієнтири систематизованих холистичного, коеволюційного, синергетичного; культурологічного, гуманітарного; андрагогічного, праксіологічного, креативно-акмеологічного підходів розкривають сутність гармонізації культурно-освітнього простору та їх гностичний потенціал для вирішення проблеми забезпечення принципу людиномірності в процесі професійної музично-педагогічної освіти, результатом якої має стати особистісне й культурне зростання майбутнього музиканта-педагога. Подальшого вивчення вимагають питання теоретичного обґрунтування освітніх технологій гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього музиканта-педагога, які реалізують і забезпечують принцип людиномірності першого.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаревская Е. В. Концепции личностно-ориентированного образования и целостная педагогическая теория / Евгения Васильевна Бондаревская // Школа духовности. – 1995. – № 5. – С. 41–52.
2. Братусь Б. С. Русская, советская, российская психология: Конспективное рассмотрение : учебно-методическая литература / Борис Сергеевич Братусь. – М. : Московский психолого-социальный институт : Флинта, 2000. – 88 с.
3. Веряев А. А. От образовательных сред к образовательному пространству: культурологический подход к проблеме [Электронный ресурс] / И. К. Шалаев, А. А. Веряев. – Режим доступа : http://www.uni-altai.ru/Journal/pedagog/pedagog_5/index.html.

4. Гатальский В. Д. Культурно-образовательное пространство как социально-педагогическая система / В. Д. Гатальский // Педагогика. – № 3. – С.52–57.
5. Деркач А. А. Акмеологическая культура личности: содержание, закономерности, механизмы развития / А. А. Деркач, Е. В. Селезнева. – М. : Издательство Московского психолого-социального института ; Воронеж : Изд-во НПО «МОДЭК», 2006. – 496 с.
6. Зинченко В. П. Человек развивающийся : Очерки рос. психологии / В. П. Зинченко, Е. Б. Моргунов. – 2-е изд., уточн. и доп. – М. : ТОО «Тривола», 1994. – 333 с.
7. Краевский В. В. Методология педагогики : пособие для педагогов-исследователей / В. В. Краевский. – Чебоксары : Изд-во Чуваш. ун-та, 2001. – 244 с.
8. Кулюткин Ю. Н. Ценностные ориентиры и когнитивные структуры деятельности учителя / Ю. Н. Кулюткин, В. П. Бездухов. – Самара : СамГПУ, 2002. – 400 с.
9. Куртц П. Гуманизм и скептицизм – парадигмы культуры третьего тысячелетия [Электронный ресурс] / П. Куртц // Здравый смысл. – 2000. – № 17. – Режим доступа : <http://humanism.al.ru/ru>.
10. Новиков А. М. Методология / А. М. Новиков, Д. А. Новиков. – М. : СИНТЕГ. – 668 с.
11. Слободчиков В. И. Основы психологической антропологии. Психология человека: Введение в психологию субъективности : учеб. пособ. для вузов / В. И. Слободчиков, Е. И. Исаев. – М. : Школа-Пресс, 1995. – 384 с.
12. Філософські засади трансформації вищої освіти в Україні на початку ХХІ століття : [монографія] / Серія «Модернізація вищої освіти: світоглядно-педагогічні проблеми». – К. : Педагогічна думка, 2007. – 352 с.

РЕЗЮМЕ

Сегада Н. А. Методологические ориентиры изучения проблемы гармонизации культурно-образовательного пространства будущего музыканта-педагога.

В статье предлагается научное обоснование системы подходов к решению поставленной проблемы. Разработанная многоуровневая методологическая система на общепhilosophическом уровне представлена холистическим и коэволюционным подходами, которые раскрывают сущность гармонизации культурно-образовательного пространства музыканта-педагога как социокультурного явления, обусловленного критериями человекомерности образовательного процесса. Общенаучный уровень методологии представлен культурологическим и гуманитарным подходами. На конкретнаучном уровне андрагогическое, праксиологическое, креативно-акмеологическое содержание гармонизации культурно-образовательного пространства состоит в направленности на формирование здоровой физиологии и творческой зрелости педагога-музыканта, достижение вершин профессионального мастерства в процессе самоактуализации.

Ключевые слова: музыкант-педагог, гармонизация культурно-образовательного пространства, профессиональная зрелость, взаимодействие, продуктивность, профессиональная успешность.

SUMMARY

Segeda N. Methodological guidelines of the research of the problem of future musician-teacher's cultural and educational space harmonization.

The article is aimed at the scientific justification of the system of approaches to the raised problem solving. The multilevel methodological system, worked out on the general

philosophical level, is represented by the holistic and co-evolutionary approaches that reveal the essence of the process of musician-teacher's cultural and educational space harmonization, justified by the criteria of the student-centered approach to the education. General scientific level of methodology is presented by cultural and humanitarian approaches, according to which the harmonization of cultural and educational space is a phenomenon and a result of the interaction of a future musician-teacher's personality with cultural facts, «filtered» in the content of the professional education; mutual enriching of cultural and educational space of a musician-teacher by means of teaching profession.

On the specific scientific level the andragogical content of the harmonization of cultural and educational space promotes the formation of healthy physiology and psychological maturity of the future musician-teacher. All mentioned above elements stand for the preconditions for the maximally productive and creative collaboration with others; praxeological content determines the practical success as «axiological-pragmatic» measure of positive emotional perception and objectification of personal, cultural, and creative mission of a musician-teacher; creative acmeological content is viewed in the formation of a creative mature individual, subjective factors of the professional mastery achievement in the process of self-actualization. The main idea of harmonization of the cultural and educational space of the future music teacher in the sense of acmeological approach lies in the allocation of creative activity as a dynamic background of personal and professional integrity.

The proposed methodological guidelines meet the person-measured criterion that allows exploring and taking into account the dynamics of cultural and educational processes on the basis of post-non-classical model of musical pedagogical reality knowledge. These guidelines reveal the essence of harmonization of cultural and educational space, resulted in the establishment of professional musician-teacher's successful and humane personality.

Key words: musician-teacher, harmonization of cultural and educational space, professional maturity, collaboration, productivity, professional success.

УДК 37.036:371.13:78.01

Л. В. Сєрих

Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

ВЗАЄМОДІЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ТА ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ПІДЛІТКІВ

У статті розкриті характер, зміст та сутність взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів. Зроблена спроба визначити основні аспекти, ключові структурні компоненти взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків. Визначена концепція дослідження. Взаємодія загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів розглядається в єдності чотирьох рівнів: мегарівня, макрорівня, мезорівня, мікрорівня. Доведена ефективність дії даної концепції.

Ключові слова: загальноосвітні навчальні заклади, позашкільні навчальні заклади, взаємодія, естетичне виховання, підлітки.

Постановка проблеми. Із введенням нового державного стандарту основної та старшої школи й нових стандартів, що визначають художньо-митецький компонент естетичного навчання та виховання учнів, і програм